

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД09 - 2023 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация за специалност код **2140102** „Художествено осветление за театър, кино и телевизия“ от професия код **214010** „Дизайнер“ от професионално направление код **214** „Дизайн“.

X

Проф. Галин Цоков
Министър на образованието и науката

Приложение

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	214	„Дизайн“
Професия	214010	„Дизайнер“
Специалност	2140102	„Художествено осветление за театър, кино и телевизия“

Утвърдена със Заповед № РД09 -/.....2023 г.

София, 2023 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалност код **2140102 „Художествено осветление за театър, кино и телевизия“**, професия код **214010 „Дизайнер“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение. (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната професия „Дизайнер“, специалност **„Художествено осветление за театър, кино и телевизия“**. Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

За държавен изпит за придобиване на професионална квалификация:

1. Част по теория на професията:
 - 1.1. изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема;
 - 1.2. критерии за оценяване на резултатите от обучението по всяка изпитна тема;
 - 1.3. матрица на писмен тест по всяка изпитна тема;
 - 1.4. критерии и показатели за оценяване на дипломния проект и неговата защита.
2. Част по практика на професията:
 - 2.1. указание за съдържанието на индивидуалните задания;
 - 2.2. критериите за оценяване на резултатите от обучението.
3. Система за оценяване.
4. Препоръчителна литература.
5. Приложения:
 - а. изпитен билет - част по теория на професията;
 - б. индивидуално задание по практика;
 - в. указание за разработване на писмен тест;
 - г. индивидуално задание за разработване на дипломен проект;

д. указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект;

е. рамка на рецензия на дипломен проект.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. Изпитни теми, критерии за оценяване на резултатите и матрица на писмен тест по всяка изпитна тема

Изпитна тема № 1: Художествено осветление. Светлина и сцена.Светлината като материя. Видове светлина.

- Специфика на сценичното или игрово пространство в театър, опера, куклен театър, телевизионно студио и кино павилион.
- Специфика на сценичното или игрово пространство в театър, опера, куклен театър, телевизионно студио и кино павилион.
- Анализ на специфичната обща и детайлна техническа документация. Запознаване с особеностите на предложеният за работа художествен проект или макет.
- Обзавеждане на сценичното пространство. Разчитане на грундрис.
- Координиране на общите действия на техническата и сценична групи. Работата в екип – залог за високо качество на реализация на проекта.
- Техническа репетиция.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1		Максимален брой точки
1. Знае теорията на светлината и звука и възпроизвежда методите за получаване и моделирането им.		10
2. Разчита и анализира специализираната информация от проекти, макети, чертежи, грундрис и различни технологични схеми.		20
3. Знае да проектира и разработва отделни статични и динамични светлинни художествени картини и художествено осветление за цялостен спектакъл или обект /интериор и екстериор/.		20
4. Знае и характеризира организацията на работата в изпълнителските ателиета.		20
5. Обяснява специфичната координация в работата на изпълнителските ателиета, сценичната и техническата група. Работа в екип. Техническа репетиция.		20
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 1/ критерии за оценяване	Мак сим ален брой	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV

		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Знае теорията на светлината и звука и възпроизвежда методите за получаване и моделирането им.	10	3	1		
2. Разчита и анализира специализираната информация от проекти, макети, чертежи, грундрис и различни технологични схеми.	20	1	2		
3. Знае да проектира и разработва отделни статични и динамични светлинни художествени картини и художествено осветление за цялостен спектакъл или обект /интериор и екстериор/.	20	2	1	2	
4. Знае и характеризира организацията на работата в изпълнителските ателиета.	20	1	1	1	1
5. Обяснява специфичната координация в работата на изпълнителските ателиета, сценичната и техническата група. Работа в екип. Техническа репетиция..	20	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 2: Цветно осветление. Зрителна илюзия при художественото осветление. Изисквания към сценичната светлина. Кинодекор. Подготовка, организация и реализация в кинопавилион.

- Осветяване на елементи от сценичното пространство.
- Принципно устройство на кинопавилион. Технологични възможности на специализираното пространство. Подвижни стени и връзка с природна среда.
- Поредност на етапите при реализиране на декор – строителни работи, бутафория, цвят и фактури. Разпределяне на отговорностите при работата на отделните изпълнителски професионални ателиета.
- Анализ на предоставената специфична обща и детайлна техническа документация. Запознаване с особеностите на предложението за работа художествен проект за конкретен епизод или комплексен кинодекор.

- Координиране и взаимовръзка между общите действия на ателиетата и техническата група с работата на специализираната строителна група. Работата в екип – залог за високо качество на реализация на проекта.
- Възможности за разполагане на художествено операторско осветление в структурата на кинодекора – малки осветителни тела, светлинни панели, подсветки и пр.
- Съобразяване на декора или негови отделни елементи за успешно прилагане на специални ефекти.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2		Максимален брой точки
1. Описва етапите от реализация на декора в пространството на кинопавилиона. Знае принципите на планиране на дейността в специализираните изпълнителски ателиета. Притежава усет за форма и пространство.		10
2. Разчита и анализира специализираната информация от проекти, макети, чертежи, грундрис и различни технологични схеми.		20
3. Познава и обяснява принципното устройство и специфичните технологични възможности на кинопавилиона.		20
4. Знае и характеризира взаимовръзката в организацията на работата в екип от изпълнителската и техническата група.		20
5. Посочва необходимостта от създаване на възможности в структурата на декора за разполагане на художественото операторско осветление.		20
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 2/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва етапите от реализация на декора в пространството на кинопавилиона. Знае принципите на планиране на дейността в специализираните изпълнителски ателиета. Притежава усет за форма и пространство.	10	3	1		
2. Разчита и анализира специализираната информация от проекти, макети, чертежи, грундрис и различни технологични схеми.	20	1	2		
3. ва и обяснява принципното устройство и специфичните технологични възможности на кинопавилиона.	20	2	1	2	

4. Знае и характеризира взаимовръзката в организацията на работата в екип от изпълнителската и техническата група.	20	1	1	1	1
5. Посочва необходимостта от създаване на възможности в структурата на декора за разполагане на художественото операторско осветление.	20	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 3: Телевизионен декор. Подготовка, организация и реализация на декора в телевизионно студио.

- Принципно устройство на телевизионно студио. Оценка на уникалността в овладяването на сценичните пространства на телевизионните студия в зависимост от тяхната височина.
- Съобразяване на процесите за създаване на декора с прилежащото специално художествено осветление на телевизионното студио.
- Анализ на специфичната обща и детайлна техническа документация. Запознаване с особеностите на предложеният за работа художествен проект за конкретно предаване или ТВ-поредица.
- Осигуряване на подходящи условия за прилагане на специални ефекти, виртуална реалност или 3D-пространство.
- Поредност на етапите при реализиране на декора. Разпределяне на отговорностите при работата на отделните изпълнителски вътрешни или външни дизайнерски професионални ателиета.
- Осигуряване на възможности за оптимално разположение и движение на телевизионните камери в сценичното пространство на телевизионното студио.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Описва отделните етапи от реализацията на декора в пространството на телевизионното студио. Знае принципите на планиране на дейността в специализираните изпълнителски ателиета. Притежава усет за форма и пространство.	10
2. Разчита и анализира специфичната информация-задание от проекти, макети, чертежи, грундрис и различни технологични схеми.	20

3. Познава и обяснява принципното устройство и специфични особености на телевизионното студио.	20
4. Посочва необходимостта от съобразяване на структурата на декора със специфичното художествено осветление на телевизионното студио. Работа в екип.	20
5. Изяснява необходимостта от осигуряване на възможности за оптимално разположение и движение на телевизионните камери.	20
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 3/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Описва отделните етапи от реализацията на декора в пространството на телевизионното студио. Знае принципите на планиране на дейността в специализираните изпълнителски ателиета. Притежава усет за форма и пространство.	10	3	1		
2. Разчита и анализира специфичната информация-задание от проекти, макети, чертежи, грундрис и различни технологични схеми.	20	1	2		
3. Познава и обяснява принципното устройство и специфични особености на телевизионното студио.	20	2	1	2	
4. Посочва необходимостта от съобразяване на структурата на декора със специфичното художествено осветление на телевизионното студио. Работа в екип.	20	1	1	1	1
5. Изяснява необходимостта от осигуряване на възможности за оптимално разположение и движение на телевизионните камери.	20	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ 					

- 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
- 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема № 4: Особенности на студийното осветление (рисуващо, подсветка, контражурно, фоново и др.); Светлинни ефекти.

- Светлинното оформление като елемент на сценографията
- Проектиране на художествено осветление..
- Изисквания към актьорската светлина.
- Принципи при осветяване на костюма..

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4		Максимален брой точки
1. Посочва и обяснява характерните особености на студийното осветление		20
2. Посочва и обяснява характерните особености на светлинното оформление като елемент на сценографията		20
3. Изработва цветна композиция от геометрични тела или архитектурни елементи в сценично пространство.		10
4. Работи с осветителни тела и уредби за художествено сценично осветление.		20
5. Съпоставя възможностите на различните сценични пространства като място за реализиране на свободни идеи, въображение и игра.		20
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 4/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Посочва и обяснява характерните особености на студийното осветление	10	3	1		
2. Посочва и обяснява характерните особености на светлинното оформление като елемент на сценографията	20	1	2		
3. Изработва цветна композиция от геометрични тела или архитектурни елементи в сценично пространство.	20	2	1	2	

4. Работи с осветителни тела и уредби за художествено сценично осветление.	20	1	1	1	1
5. Съпоставя възможностите на различните сценични пространства като място за реализиране на свободни идеи, въображение и игра.	20	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 5: Запознаване с принципите на проектиране и реализиране на сценографския проект. Проектиране на декор.

- Създаване на художествен двуизмерен проект със стандартни изобразителни средства. Използване на стандартни уреди за измерване и изчисление в мащаб.
- Създаване на художествен макет със стандартни изобразителни средства. Използване на стандартни уреди за измерване и изчисление в мащаб.
- Изработване на грундрис в мащаб.
- Изработване на чертежи и технологични схеми за терени, стълби, кулиси и сложни инженерни съоръжения в сценичните пространства.
- Съвременен специализиран софтуер за компютърно проектиране на декор – AutoCAD Civil 3D, AutoCAD Arhitecture и други компютърни специализирани програми.
- Анализ на предложеният за реализация проект и определяне на последователността на етапите за изработване на декора.
- Анализ на принципни начини за изработването на сложни строителни елементи, пластични детайли и декоративни форми, цветна характеристика и бутафория в сценичните пространства.
- Организация и последователност в работата на изпълнителския и постановъчния екип и тяхната взаимовръзка в процеса на реализация на декора.
- Здравословни и безопасни условия на труд в специализираните ателиета, сцената, филмовите павилиони, телевизионните студия, в урбанистична среда на терен и в природата.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
--	------------------------------

1. Описва класическо проектиране чрез художествени проекти и макети изработени с класически изобразителни средства и стандартни технически инструменти за измерване и изчисление. Притежава усет за форма и пространство.	10
2. Познава съвременни компютърни програми за проектиране на декор.	20
3. Обяснява последователността на етапите и технологията за изработване на декор – грундрис, чертежи, технологични схеми.	20
4. Изяснява необходимостта от детайлно обяснение на технологиите за изработване на пластични и декоративни детайли в цвят и фактура, строителни елементи, шаблони, калъпи и др. от различни материали в съответствие с технологичните изисквания.	20
5. Знае как да оформи, планира и организира дейността на постановъчния и изпълнителския екип.	10
6. Познава и обяснява здравословни и безопасни условия на труд при реализацията на декор.	10
7. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 5/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Описва класическо проектиране чрез художествени проекти и макети изработени с класически изобразителни средства и стандартни технически инструменти за измерване и изчисление. Притежава усет за форма и пространство.	10	3	1		
2. Познава съвременни компютърни програми за проектиране на декор.	30	1	2		
3. Обяснява последователността на етапите технологията за изработване на декор – грундрис, чертежи, технологични схеми.	20	2	1	2	
4. Изяснява необходимостта от детайлно обяснение на технологиите за изработване на пластични и декоративни детайли в цвят и фактура, строителни елементи, шаблони, калъпи и др. от различни материали в съответствие с технологичните изисквания.	20	1	1	1	1

5. Знае как да оформи, планира и организира дейността на постановъчния и изпълнителския екип.	10	2	1	2	
6. Познава и обяснява здравословни и безопасни условия на труд при реализацията на декор.		1	1	1	1
7. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	29	11	8	7	3
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 6: Основни понятия и закони на светлотехниката . Светлинни източници. Светлинни измервания. Основи на геометрична оптика. Цвят.

- Осветителни уредби - сценични, в телевизионно студио, в киностудио, фотостудио, хотели, ресторанти, музеи и изложбени зали, магазини, открити архитектурни и художествени обекти ,рекламни уредби.
- Управление на ел.уредби за художествено осветление.
- Монтаж и експлоатация на осветителните уредби за художествено осветление.
- Техника на безопасност при монтаж и експлоатация на осветителните уредби за художествено осветление. Общи и специфични изисквания.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6:	Максимален брой точки
1. Знае теорията на светлината и методи за получаването им.	10
2. Познава и обяснява използването на различни видове инструменти и материали за реализация.	10
3. Знае и обяснява устройството на светлинните и звукови източници, осветителните тела, осветителните и озвучителни уредби, техните качества и характеристики.	20
4. Знае техниката и техно логията за избор и работа с осветителната и озвучителната апаратура, с цел да реализират статични и динамични светлинни и звукови образи и картини.	20
5. Обяснява необходимостта от прецизно технологично изпълнение във взаимовръзка с художественото осветление. Знае правилата за безопасност на труда при работа с ел.уредби за художественоосветление.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 6/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1. Знае теорията на светлината и методи за получаването им.	10	3	1		
2. Познава и обяснява използването на различни видове инструменти и материали за реализация.	10	1	2		
3. Знае и обяснява устройството на светлинните и звукови източници, осветителните тела, осветителните и озвучителни уредби, техните качества и характеристики.	20	2	1	2	
4. Знае техниката и техно логията за избор и работа с осветителната и озвучителната апаратура, с цел да реализират статични и динамични светлинни и звукови образи и картини.	20	1	1	1	1
5. Обяснява необходимостта от прецизно технологично изпълнение във взаимовръзка с художественото осветление. Знае правилата за безопасност на труда при работа с ел.уредби за художественоосветление.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 7: Светлинни ефекти в театралното пространство Цветно осветление. Смесване на цветовете. Ахроматична и хроматична среда. Начини за реализиране на цветно осветление. Цветни филтри –специфика и характеристики.

- Анализ на основните емоционални характеристики на цветното осветление:
Трагично, Драматично, Комично

- Видове контрасти
- Анализ на основните емоционални характеристики на цветното осветление.
- Работа в екип.
- Зрителна илюзия при художественото осветление. .
- Осветяване на елементи от различни материали-максимално пропускащи светлина; частично пропускащи светлина и непропускащи светлина.
- Принципи на осветяване съобразени със съвременните световни стандарти.
- Съобразяване на изработката с влиянието на художественото осветление върху изображението.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7		Максимален брой точки
1. Работа с компютър и специализирани програмни продукти за създаване на триизмерни пространствени обекти		10
2. Познава и обяснява използването на различни видове инструменти и материали за реализация.		10
3. Проектира отделни статични и динамични светлинни картини при изработване на сценографски проект.		20
4. Умее да спазва технологична последователност при планиране на дейността. Работа в екип.		20
5. Обяснява необходимостта от прецизно технологично изпълнение във взаимовръзката с художественото осветление.		30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 7/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Работа с компютър и специализирани програмни продукти за създаване на триизмерни пространствени обекти	10	3	1		
2. Познава и обяснява използването на различни видове инструменти и материали за реализация.	10	1	2		
3. Проектира отделни статични и динамични светлинни картини при изработване на сценографски проект.	20	2	1	2	
4. Умее да спазва технологична последователност при планиране на дейността. Работа в екип.	20	1	1	1	1

5. Обяснява необходимостта от прецизно технологично изпълнение във взаимовръзката с художественото осветление.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 8: Проектиране на осветлението, като част от цялостния сценичен образ на представлението.

- Методи и техника при осветяването на движеща се фигура на сцената
- Допълнителна информация събрана чрез фотографии, спомагателни рисунки, описания и репродукции от книги и списания, аудио-визуални продукти.
- Разчитане и анализ на чертежи и схеми на по-сложни инженерни съоръжения и пластични форми разположени в пространството.
- Предварителна схема на разположението на основните осветителни тела на художественото операторско осветление.
- Психологически внушения чрез светлина;
- Проектиране и изграждане на художествено осветление за традиционни и нетрадиционни сцени.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Познават теорията за светлината и методите за моделиране на сценичното пространство чрез нея;	10
2. Разчита и анализира специфичната информация-задание от идейни проекти, чертежи, грундрис, фотоматериали, видеоматериали.	20
3. Проектират и изграждат осветление за многоактни пиеси, съобразено със сценографските изисквания и техния художествен усет;	20
4. Проектират светлинни ефекти съобразени с пространството и емоционалните състояния породени от светлината;	20
5. Знае как да оформи, планира и организира дейността. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20
6. Владее средствата за безопасни и здравословни условия на труд при работа с ел. уредба за художествено осветление и ги прилагат при работата в екип.	10

Общ брой точки:	100
------------------------	------------

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 8/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
I	2	3	4	5	6
1. Познават теорията за светлината и методите за моделиране на сценичното пространство чрез нея;	10	3	1		
2. Разчита и анализира специфичната информация-задание от идейни проекти, чертежи, грундрис, фотоматериали, видеоматериали.	20	1	2		
3. Проектират и изграждат осветление за многоактни пиеси, съобразено със сценографските изисквания и техния художествен усет;	20	2	1	2	
4. Проектират светлинни ефекти съобразени с пространството и емоционалните състояния породени от светлината;	20	1	1	1	1
5. Знае как да оформи, планира и организира дейността. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20	2	1	2	
6. Владее средствата за безопасни и здравословни условия на труд при работа с ел. уредба за художествено осветление и ги прилагат при работата в екип.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 9: Осветителни уредби в телевизионно студио.

- Изисквания към студийните осветителни уредби.
- Осветителни тела за студийно художествено осветление /телевизионно, кино и фотостудия/.
- Светлотехнически характеристики на прожекторите.

- Осова линия, светлоразпределителна крива, пълен и полезен ъгъл на разсейване, КПД, коефициент на усилване
- Допълнителна информация събрана чрез фотографии, спомагателни рисунки, описания и репродукции от книги и списания, аудио-визуални продукти.
- Разчитане и анализ на чертежи и схеми на по-сложни инженерни съоръжения и пластични форми разположени в пространството.
- Предварителна схема на разположението на основните осветителни тела на художественото операторско осветление.
- Осветители за сценично осветление.
- Основни особености.
- Типове, маркировка, конструкция, светлотехнически характеристики, приложение.
- Екипност и последователност в работата на специализираните ателиета и специалисти при добре разработен и обмислен снимачен план.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9		Максимален брой точки
1. Познават теорията на светлината и методите за получаването и моделирането и обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики;		10
2. Разбират техниката и технологията за избор и работа с осветителна апаратура.		20
3. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.		20
4. Умеят да проектират статични и динамични светлинни картини;		20
5. Знае и може да проектира отделни статични и динамични светлинни художествени картини и художествено осветление на цялостен спектакъл или обект /интериор и екстериор/.		20
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 9/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Познават теорията на светлината и методите за получаването и моделирането и обясняват устройство на светлинните източници,	10	3	1		

осветителните тела, техните качества и характеристики;					
2. Разбират техниката и технологията за избор и работа с осветителна апаратура.	20	1	2		
3. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20	2	1	2	
4. Умеят да проектират статични и динамични светлинни картини;	20	1	1	1	1
5. Знае и може да проектира отделни статични и динамични светлинни художествени картини и художествено осветление на цялостен спектакъл или обект /интериор и екстериор/.	20	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 10: Работа с театрални прожектори. Типове маркировка, конструкция. Светлотехнически характеристики, приложение.

- Осветители за ултравиолетово облъчване на светещи бои.
- Типове прибори и техните характеристики
- Проекцията в световното оформление на спектакъла.
- Проекционни приставки, типове маркировка, конструкция, приложение.
- Основни методи за създаване на статични и динамични проекции.
- Разполагане осветителната апаратура върху сцената, изнесено осветление.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Познават теорията на светлината и методите за получаването и моделирането и обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики;	10
2. Посочва и обяснява характерните особености на студийното осветление	10
3. Обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики;	10
4. Посочва и обяснява характерните особености на светлинното оформление като елемент на сценографията	30

5. Изработва цветна композиция от геометрични тела или архитектурни елементи в сценично пространство.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 10/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	2	3	4	5	6
1. Познават теорията на светлината и методите за получаването и моделирането и обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики;	10	3	1		
2. Посочва и обяснява характерните особености на студийното осветление	10	1	2		
3. Обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики;	10	2	1	2	
4. Посочва и обяснява характерните особености на светлинното оформление като елемент на сценографията	30	1	1	1	1
5. Изработва цветна композиция от геометрични тела или архитектурни елементи в сценично пространство.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 11: Цветовете като елемент от изображението в дизайна на сценичните пространства.

- Локален цвят. Изменения на локалния цвят при рязка промяна на естествената светлина или при активно художествено осветление в пространството на сцената, кинопавилиона или ТВ-студио.
- Редуване на топли или студени цветове и тяхната промяна като драматургично средство за въздействие върху зрителя – усещане за топлина и студенина, истинност и лъжа, минало и настояще, добро и зло.
- Постепенно изграждане на цветната хармония за постигане на оптимална обща цветна тоналност на сценичното изображение. Хармонична комбинация – комбинация от цветове, които се намират близо един до друг. Контрастни комбинации – цветовете са на далечно разстояние един от друг и могат по-агресивно да привличат вниманието на зрителя като акцент в общото послание на изображението.
- Цветова гама и колорит. Качествена оценка за характера и относителното количество на преобладаващите в кадъра цветове. Пряко въздействие върху човешката психика. Композиционни цветни решения на изображението като драматургично послание към зрителя.
- Значение на изразните средства на цветовете като важна съставна част от цялостното естетическо въздействие на изображението в пространството на театралната сцена, филмовия и телевизионен кадър.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11		Максимален брой точки
1. Дава определение за локален цвят. Обяснява особеностите на локалните цветове при въздействие на естествена светлина или на художествено осветление.		10
2. Обяснява характеристиката на топли и студени цветове и тяхната промяна като драматургично средство за въздействие върху изображението в сценичните пространства.		10
3. Пояснява понятието „цветна хармония“ и принципите на хармонични съчетания на цветовете постигнати със стандартни изобразителни средства или с възможностите на художественото осветление в сценичните пространства.		20
4. Изяснява определение за цветна гама и обяснява нейното значение за въздействието на цветната композиция на изображенията в сценичните пространства.		20
5. Обяснява значението на изразните средства на цветовете като важна съставна част от цялостното естетическо въздействие на изображението в пространството на театралната сцена, филмовия и телевизионен кадър.		30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 11/ критерии за оценяване	Мак	сим	ален	брой	Брой тестови задачи по равнища			
					I	II	III	IV

		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Дава определение за локален цвят. Обяснява особеностите на локалните цветове при въздействие на естествена светлина или на художествено осветление.	10	3	1		
2. Обяснява характеристиката на топли и студени цветове и тяхната промяна като драматургично средство за въздействие върху изображението в сценичните пространства.	10	1	2		
3. Пояснява понятието „цветна хармония“ и принципите на хармонични съчетания на цветовете постигнати със стандартни изобразителни средства или с възможностите на художественото осветление в сценичните пространства.	20	2	1	2	
4. Изяснява определение за цветна гама и обяснява нейното значение за въздействието на цветната композиция на изображенията в сценичните пространства.	20	1	1	1	1
5. Обяснява значението на изразните средства на цветовете като важна съставна част от цялостното естетическо въздействие на изображението в пространството на театралната сцена, филмовия и телевизионен кадър.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 12: Светлината в сценичните пространства.

- Светлината в природата. Връзка на светлината с изкуствата. Светлината като драматургичен елемент в изкуството на сценографията.
- Характеристика на светлината в творчеството на Караваджо, Рембранд, Жорж де ла Тур. Композиции, портретна и пейзажна живопис.

- Характеристика на светлината в творчеството на импресионистите. Композиции, портретна и пейзажна живопис.
- Активно влияние на светлината върху емоционалното възприемане на изображението в сценичните пространства от зрителя.
- Характеристика на композицията на светлинното изображение в театралния декор, ограничена в рамката на сценичния портал.
- Характеристика на композицията на светлинното изображение в декора на киното и телевизията, ограничена в рамките на филмовия и телевизионен кадър.
- Живопис чрез светлина. Основни видове съвременни осветителни тела и филтри. Пулт за създаване и управление на художественото осветление в театъра, киното и телевизията.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12		Максимален брой точки
1. Познава и обяснява нейният естествен път в природата и връзката ѝ с изкуството, нейното значение като драматургия, възможностите ѝ за овладяване на различни сценични пространства и влиянието ѝ върху човека-зрител.		10
2. Знае и характеризира изкуството на светлината в творчеството на Микеланджело Меризи-Караваджо, Рембранд ван Рейн, Жорж де ла Тур и импресионистите.		20
3. Посочва светлината като мощно драматургично средство, влияещо активно върху емоционалното възприемане на изображението от зрителя.		20
4. Обяснява значението на светлинната цветна живописна характеристика на „осветения“ декор в пространството на театралната сцена.		20
5. Посочва филмовият и телевизионен екран като своеобразна рамка на екранното изображение на филмовия и телевизионен декор, моделирано от многоцветната палитра на художественото осветление чрез осветителни тела и филтри.		20
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.		10
Общ брой точки:		100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 12/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Познава и обяснява нейният естествен път в природата и връзката ѝ с изкуството, нейното значение като драматургия, възможностите ѝ за	10	3	1		

овладяване на различни сценични пространства и влиянието ѝ върху човека-зрител.					
2. Знае и характеризира изкуството на светлината в творчеството на Микеланджело Меризи-Караваджо, Рембранд ван Рейн, Жорж де ла Тур и импресионистите.	20	1	2		
3. Посочва светлината като мощно драматургично средство, влияещо активно върху емоционалното възприемане на изображението от зрителя.	20	2	1	2	
4. Обяснява значението на светлинната цветна живописна характеристика на „осветения“ декор в пространството на театралната сцена.	20	1	1	1	1
5. Посочва филмовият и телевизионен екран като своеобразна рамка на екранното изображение на филмовия и телевизионен декор, моделирано от многоцветната палитра на художественото осветление чрез осветителни тела и филтри.	20	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 13: Осветителни уредби в телевизионно студио.

- Музикално и звуково оформление на студийни светлинни картини.
- Използване на компютърни програми при смесването на различни музикални ефекти.
- Схема и оразмеряване на ел.уредба за художествено осветление /избор на проводници и предпазители и основни параметри на осветителната апаратура/.
- Изисквания към студийните осветителни уредби.
- Осветителни тела за студийно художествено осветление /телевизионно, кино и фотостудия/.
- Светлотехнически характеристики на прожекторите.
- Осова линия, светлоразпределителна крива, пълен и полезен ъгъл на разсейване, КПД, коефициент на усилване

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
---	------------------------------

1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избрана пиеса или литературно произведение.	10
2. Изяснява начина на творческо взаимодействие с режисьор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10
3. Познава и обяснява начина на проектиране студийно художествено осветление със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20
4. Посочва специфични изисквания за осветителни тела за студийно художествено осветление /телевизионно, кино и фотостудия/, цвят, форма, фактура, подходящи материали за реализация и художествено осветление. Специални ефекти. Притежава усет за форма и пространство.	20
5. Описва основните изисквания при избора на осветителни тела и светлинни източници.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 13/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избрана пиеса или литературно произведение.	10	3	1		
2. Изяснява начина на творческо взаимодействие с режисьор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10	1	2		
3. Познава и обяснява начина на проектиране студийно художествено осветление със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20	2	1	2	
4. Посочва специфични изисквания за осветителни тела за студийно художествено осветление /телевизионно, кино и фотостудия/, цвят, форма,	20	1	1	1	1

фактура, подходящи материали за реализация и художествено осветление. Специални ефекти. Притежава усет за форма и пространство.					
5. Описва основните изисквания при избора на осветителни тела и светлинни източници.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 14: Обща характеристика на електрическите инсталации.

- Елементи на електрически инсталации.
- Условия, на които трябва да отговарят електрическите инсталации.
- Външно захранване на електрическите инсталации.
- Изисквания към захранването на електрическите инсталации.
- Схеми на захранване.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Познава основните ел. закони и величини	10
2. Могат да измерват с различни измервателни апарати	10
3. Познава и обяснява проектиране на кинодекор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20
4. Разпознават и описват елементите на електрическите инсталации и материалите, от които са изработени;	20
5. Разчитат и начертavat схеми на електрически инсталации и табла; използват учебна, техническа и справочна литература. решават задачи с примери от практиката и обосновават избора на използваните величини.	30
6. Осмислят условията, на които трябва да отговарят електрическите инсталации, в т.ч. и условията за здравословен и безопасен труд (ЗБУТ);	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 14/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Познава основните ел.закони и величини	10	3	1		
2. Могат да измерват с различни измервателни апарати	10	1	2		
3. Познава и обяснява проектиране на кинодекор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20	2	1	2	
4. Разпознават и описват елементите на електрическите инсталации и материалите, от които са изработени;	20	1	1	1	1
5. Разчитат и начертават схеми на електрически инсталации и табла; използват учебна, техническа и справочна литература. решават задачи с примери от практиката и обосновават избора на използваните величини.	30	2	1	2	
6. Осмислят условията, на които трябва да отговарят електрическите инсталации, в т.ч. и условията за здравословен и безопасен труд (ЗБУТ);	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 15: Цялостно проектиране на осветление за пиеса за куклен театър по дадено сценографско решение .

- Запознаване и анализ на конкретен драматургичен материал – сценарий, отделен епизод или литературно произведение.
- Творческо взаимодействие в процеса на реализация на декора между художник-сценограф, осветителска група, постановъчен и художествено-изпълнителски екип.
- Проектиране на светлина схема в архитектурна среда, чертежи и структурни елементи със стандартни художествени средства.
- Традиционни похвати при осветяване на куклена постановка;
- Нетрадиционни похвати;
- Изготвяне на осветителна партитура;
- Поставяне и обсъждане на задача и предварителен анализ.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
---	------------------------------

1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий или литературно произведение.	10
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10
3. Познават теорията на светлината и методите за получаването и моделирането и обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики.	20
4. Разбират техниката и технологията за избор и работа с осветителна апаратура, с цел да проектират статични и динамични светлинни картини.	20
5. Обяснява необходимостта от прецизно технологично изпълнение във взаимовръзка с художественото осветление. Знае правилата за безопасност на труда при работа с ел.уредби за художественоосветление.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 15/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий или литературно произведение.	10	3	1		
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10	1	2		
3. Познават теорията на светлината и методите за получаването и моделирането и обясняват устройство на светлинните източници, осветителните тела, техните качества и характеристики.	20	2	1	2	
4. Разбират техниката и технологията за избор и работа с осветителна апаратура, с цел да проектират статични и динамични светлинни картини.	20	1	1	1	1
5. Обяснява необходимостта от прецизно технологично изпълнение във взаимовръзка с	30	2	1	2	

художественото осветление. Знае правилата за безопасност на труда при работа с ел.уредби за художественоосветление.					
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 16: Светлинен дизайн на телевизионен декор – сутрешен блок.

- Запознаване и анализ на конкретен драматургичен материал – сценарий, отделен епизод, сценарна идея или литературно произведение.
- Творческо взаимодействие в процеса на реализация на декора между режисьор, оператор и художник-сценограф.
- Творческо взаимодействие в процеса на реализация на декора между художник-сценограф, осветителска група, постановъчен и художествено-изпълнителски екип.
- Проектиране на декор, чертежи и структурни елементи със стандартни художествени средства. Грундрис.
- Специфични хармонични изисквания за единство - форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, подходящи материали и повърхности съобразени със спецификата на телевизионното студио.
- Проектиране на декор със специализирани компютърни програми.
- Живописна характеристика на декора. Основни знания за формообразуване, структура, фактури и пластични декоративни детайли, съобразени с технологичните възможности на телевизионното студио. Предвиждане на места за допълнително художествено операторско осветление в структурата на декора.
- Изработва скица със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми за 3D проектиране.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий, сценарна идея или конкретна тема.	10
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10
3. Познава и обяснява проектиране на телевизионен декор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20

4. Посочва специфични изисквания за телевизионен декор – форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, подходящи материали и повърхности съобразени със спецификата на технологичните възможности на телевизионното студио и художественото осветление. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20
5. Изработва скица със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми за 3D проектиране.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 16/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	2	3	4	5	6
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий, сценарна идея или конкретна тема.	10	3	1		
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10	1	2		
3. Познава и обяснява проектиране на кинодекор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20	2	1	2	
4. Посочва специфични изисквания за телевизионен декор – форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, подходящи материали и повърхности съобразени със спецификата на технологичните възможности на телевизионното студио и художественото осветление. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20	1	1	1	1
5. Изработва скица със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми за 3D проектиране.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:					

- 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“
- 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“
- 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“
- 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“

Изпитна тема № 17: Светлинен дизайн на телевизионен декор – шоу.

- Запознаване и анализ на конкретен драматургичен материал – сценарий, отделен епизод, сценарна идея или литературно произведение.
- Творческо взаимодействие в процеса на реализация на декора между режисьор, оператор и художник-сценограф.
- Творческо взаимодействие в процеса на реализация на декора между художник-сценограф, осветителска група, постановъчен и художествено-изпълнителски екип.
- Проектиране на декор, чертежи и структурни елементи със стандартни художествени средства. Грундрис.
- Специфични хармонични изисквания за единство на форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, светлинни панели, площадки, терени, стълби, специален реквизит и др., изработени с подходящи материали и повърхности съобразени със спецификата на телевизионното студио.
- Проектиране на декор със специализирани компютърни програми.
- Живописна характеристика на декора. Основни знания за формообразуване, структура, фактури и пластични декоративни детайли съобразени с технологичните възможности на телевизионното студио. Предвиждане на места за допълнително художествено операторско осветление в структурата на декора.
- Изработва скица със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми за 3D проектиране.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 17</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий, сценарна идея или конкретна тема.	10
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10
3. Познава и обяснява проектиране на телевизионен декор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20
4. Посочва специфични изисквания за телевизионен декор – форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, светлинни панели, съобразени със спецификата на технологичните възможности на телевизионното студио и художественото осветление. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20
5. Изработва скица със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми за 3D проектиране.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 17/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий, сценарна идея или конкретна тема.	10	3	1		
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10	1	2		
3. Познава и обяснява проектиране на телевизионен декор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20	2	1	2	
4. Посочва специфични изисквания за телевизионен декор – форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, светлинни панели, съобразени със спецификата на технологичните възможности на телевизионното студио и художественото осветление. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20	1	1	1	1
5. Изработва скица със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми за 3D проектиране.	30	2	1	2	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

Изпитна тема № 18: Дизайн на телевизионен декор – детско предаване.

1. Проектиране въз основа на конкретен сценарий, сценарна идея или конкретна тема.
2. Специфични изисквания за ТВ-декора – детайли, пластични форми, цветност, фактура, подходящи материали за реализация и концепция за художествено осветление. Специални ефекти.
3. Описание за работата в екип – техническа група, художествено-изпълнителска група и бутафория. Описание на работата по реализирането.
4. Анализ и очаквани резултати
5. Проектиране на студийно художествено осветление- принципи, особености.
6. Избор на осветителни тела и светлинни източници /подход и технология на избора/. Избор на мястото за монтаж.
7. Музикално и звуково оформление на студийни светлинни картини. Използване на компютърни програми при смесването на различни музикални ефекти.
8. Схема и оразмеряване на ел.уредба за художествено осветление /избор на проводници и предпазители и основни параметри на осветителната апаратура/.

Дидактически материали: Албуми, видеофилми, аудио-визуални продукти.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий, сценарна идея или конкретна тема.	10
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10
3. Познава и обяснява проектиране на телевизионен декор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20
4. Посочва специфични изисквания за телевизионен декор – форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, светлинни панели, съобразени със спецификата на технологичните възможности на телевизионното студио и специализираното художествено осветление. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20
5. Описва основните изисквания при избора на осветителни тела и светлинни източници.	30
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10
Общ брой точки:	100

Матрица на писмен тест по изпитна тема № 18/ критерии за оценяване	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища			
		I	II	III	IV
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.
1	2	3	4	5	6

1. Обяснява необходимостта от детайлно осмисляне и проучване на драматургичния материал от предварително избран сценарий, сценарна идея или конкретна тема.	10	3	1		
2. Изяснява начина на творческото взаимодействие с режисьор, оператор и постановъчен екип в процеса на реализация.	10	1	2		
3. Познава и обяснява проектиране на телевизионен декор със стандартни изобразителни средства или специализирани компютърни програми.	20	2	1	2	
4. Посочва специфични изисквания за телевизионен декор – форма, цвят, фактура, LED-стени и видеоекрани, светлинни панели, съобразени със спецификата на технологичните възможности на телевизионното студио и специализираното художествено осветление. Притежава усет за форма и пространство. Работа в екип.	20	1	1	1	1
5. Описва основните изисквания при избора на осветителни тела и светлинни източници.	30	2	1	3	
6. Прави превод на текст с професионална насоченост между 180-250 думи.	10	1	1	1	1
Общ брой задачи:	25	10	7	6	2
Общ брой точки:	100	20	28	36	16
<p>При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ • 8 точки за тестовите задачи от равнище „Анализ“ 					

2. Критерии и показатели за оценка на дипломния проект и неговата защита.

(Попълва се индивидуално от председателя и членовете на комисията)

<i>Критерии и показатели за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки за показателите</i>	<i>Максимален брой точки за критерия</i>
1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект		20
1.1. логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4	
1.2. задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7	
1.3. използване на подходящи изследователски методи	4	
1.4. стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5	

2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати		20
2.1. изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10	
2.2. оригиналност, значимост и актуалност на темата	6	
2.3. задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4	
3. Представяне на дипломния проект		20
3.1. представянето на разработката по темата е ясно и точно	5	
3.2. онагледяване на експозето с: а) презентация; б) графични материали; в) практически резултати; г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10	
3.3. умения за презентиране	5	
4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за защита на дипломен проект		30
6.1. разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10	
4.2. логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10	
4.3. съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10	
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност		10
5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5	
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5	
Общ брой точки	<i>Максимален бр. точки 100</i>	<i>Максимален бр. точки 100</i>

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание по практика съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

Примерно индивидуално практическо задание № 1:

Тема: Решаване на задачи за подбор на осветление и направа – количествено и художествено по зададен мизансцен за спектакъла-приказка „Маргаритката“ в стил „Театър за деца“.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- Избор на осветителни тела и разполагане на осветителна апаратура върху сцена;
- Работа с компютризиран пулт за управление.
- Избор и техническо обслужване на осветителни тела и апаратура;
- Разполагане и последователност на свързване на осветителни тела и апаратура;
- Подреждане на осветлението; Контрол на светлината.
- Работа с електрически инструменти и измервателни уреди
- Проектира отделни статични и динамични светлинни картини при изработване на сценографски проект.
- Психологически внушения чрез светлината;
- Работа със специализирани програмни продукти за създаване на пространствени обекти и светлинна обработка;
- Планиране и организиране на дейността.
- Инсталиране и изчисление на електрически мощности; Разполагане и последователност на свързване на осветителна уредба и пулта за управление; Защита на електрическите уредби.
- Управлява електрически уредби за художествено осветление. Работи с електрически регулатор за управление на осветителни уредби.
- Изработване на техническа документация: работна скица, чертеж, разчет на необходимите материали, направа на електрическа схема; Разработване на технологичен план за последователността на работа;
- Правилно използване на лични предпазни средства; Безопасна работа с материали, инструменти и машини; Безопасна работа със средствата за противопожарна защита;
- Правилно реагиране при бедствия и аварии; Оказване на долекарска помощ, бързо и правилно реагиране при трудова злополука; Поддържане на ред и чистота на работното място.

2. Критерии за оценяване

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки	Тежест
1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда		да/не
1.1. Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място 1.3. Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа Забележка: Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на		

други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2) .		
2. Ефективна организация на работното място		5
2.1. Планира ефективно работния процес	2	
2.2. Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2	
2.3. Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1	
3. Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията		5
3.1. Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3	
3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2	
4. Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание		20
4.1. Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10	
4.2. Правилно подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10	
5. Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание		20
5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10	
5.2. Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10	
6. Качество на изпълнението на индивидуалното задание		50
6.1. Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20	
6.2. Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20	
6.3. Изпълнява задачата в поставения срок	10	
Общ брой точки:	100	100

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалността код **2140102** „Художествено осветление за театър, кино и телевизия“, професия код **214010** „Дизайнер“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимален брой 100 точки;
- част по практика на професията – максимален брой 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията+ $0,5 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки \times 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. "AMERICAN CINEMATOGRAPHER" - Hollywood
2. 1000 SCULPTURES OF GENIUS, SIRROCCO.London.2007.
3. American cinematographer manual, Compiled and Edited by Charles Clarke
4. Mascelli's Cine Workbook, by Joseph Mascelli
5. Professional 16-35 mm Cameraman's Handbook, by Verne and Sylvia Carlson
6. Student Filmmaker's Handbook, The Kodak Worldwide Student Program
7. The guide to Digital Television, Edited by Michael Silbergleid and Mark Pescatore
8. АЛПАТОВ,М.,История на изкуството.Български художник.1981
9. АРТКУРС. Основно ръководство по живопис. А&Т Publishing. 2006.
10. АРХ.ПАПАГАЛОВ,Г. Архитектурно-художествени проблеми при изкуствено, Ателие.2002
11. БЕРГМАН, Ингмар., Латерна магика., София, 1995
12. ВЕНЕЦ ДИМИТРОВ, Проблеми на операторското майсторство
13. ВЪВЕДЕНИЕ В ИЗКУСТВОТО. Фют. 2006.
14. ГОМБРИХ,Е., Изкуството и неговата история.Български художник.1992
15. Градинарова, А.,П.Василева. Електрически инсталации, мрежи и урудби за
16. Григоров,Т., Учебник по перспектива.Просвета.1998
17. ДЖАКСЪН, Х. и колектив. История на изкуството /I-IV том/. 2006.
18. ДИМИТРОВ,Д.,История на изкуството. Просвета. 1999
19. ИВАНОВА, В. Българска монументална скулптура. Български художник.1978.

20. ГЕОРГИ КАРАЙОРДАНОВ . Кино и телевизионно операторско майсторство,
21. КРУМ ИВАНОВ - Композиция на кадъра - характеристики и елементи
Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, 2022
22. Л.Халачев, Драматургия на цвета в киното, Наука и изкуство,1987
23. Л.Халачев, Художници с кинокамера, изд.Петър Берон, 1988
24. МАРИНОВА.,Художествено осветление.1984
25. МИЛЕНКОВА, А. Здравословни и безопасни условия на труд. Учебно помагало
за задължителна професионална подготовка. Нови знания, 2003.
26. МИЛЕНКОВА, АТ., Здравословни и безопасни условия на труд.Нови знания.2001
27. ПЕТРОВ,Л.Електроматериалознание и електрически инсталации с проектиране з
28. РАЙЧЕВ, Р., Цветовите в изкуството. ИК ЛИК. 2005.
29. РАШЕВ, ЕМ., Светлината в практиката на филмовия и телевизионния оператор.
30. РАШЕВ, Емил., Светлината – техника, усещане, магия., Joker Media, София, 2008.
31. РУМЕН ГЕОРГИЕВ, Светлина в динамика
32. СТЕФАН СТЕФАНОВ, Основи на качеството на кино и фотоизображението,
НАТФИЗ,1998
33. ТРУФЕШЕВ, Н. Монументалните изкуства и архитектура в България. БАН. 1968.
34. Художник и театър.Советский художник.1975
35. ЦОНЕВ, Кирил.,Технология на изящните изкуства. Наука и изкуство.1974.

VII. АВТОРСКИ ЕКИП

1. Д-р Крум Лазаров Иванов

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код „.....“

специалност код „.....“

И н д и в и д у а л н о з а д а н и е №

На ученика/обучавания

(трите имена на ученика/обучавания)

от клас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се

(вписва се темата на практическото задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

2. Указание за разработване на писмен тест

При провеждане на държавния изпит – част теория на професията, с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа поне един глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор, за който се получават максимален брой точки съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва указание за работа, което включва целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него; описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях; продължителност на времето за работа с теста; начин на оценяване на резултатите от теста.

А) Примерно указание за работа

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професия „.....“, специалност „.....“.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **X**, а за другите типове задачи начинът на отговор е описан в задачата.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, отбелязан със знака **X**.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите преди, да посочите някой отговор за верен.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност астрономически часа.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Б) Методически указания за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част теория на професията, за разработването и оценяването на писмения тест:

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

а) Таксономия на Блум— равнища и примерни глаголи

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране 0 - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва
IV. Анализ	Разкриване на взаимовръзки, зависимости, тенденции и формулиране на изводи и заключения	Разделя, подразделя, диференцира, различава, представя графично, определя, илюстрира, прави заключения и изводи, обобщава, избира, разделя, подразделя

б) Препоръчителни тестови въпроси и задачи според типа на отговора:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**
 - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
 - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор);**
 - Въпроси и задачи за допълване на дума или фраза, или елемент от чертеж/схема;
 - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
 - Задачи с един или повече верни отговори;
 - Въпроси за избор между вярно и грешно.

В) Примерни тестови задачи

Примерна тестова задача от равнище „Знание“

макс. 2 т.

Еталон на верния отговор: г)

Ключ за оценяване:

Отговор г) – 2 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

Всички останали отговори – 0 точки

Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

макс. 4 т.

Еталон на верния отговор: г)

Ключ за оценяване:

При посочен отговор г) – 4 точки

При посочени повече от един отговор – 0 т.

При всички останали отговори – 0 точки

Примерна тестова задача от равнище „Приложение“:

макс. 6 т.

Еталон на верния отговор:

Ключ за оценяване:

Пълен и верен отговор по еталон – 6 точки

При 4 верни и 2 грешни отговора – 4 точки

При всички останали случаи – 0 точки

Примерна тестова задача от равнище „Анализ“

Посочете на кой от показаните чертежи на предна част съответства скицата на модела на дамска блуза и защо?

Еталон на верния отговор:

Ключ за оценяване:

При посочен отговор б) с обосновка – 8 точки

При посочен отговор б) без обосновка – 2 точки

При посочени повече от един верен отговор – 0 точки

При всички останали отговори – 0 точки

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

**ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код “

специалност код “

На ученик/ученичка от клас
(трите имена на ученика)

Тема:

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
.....
.....
.....
.....
.....

График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект

б) контролни проверки и консултации

.....
.....

.....
в) краен срок за предаване на дипломния проект

Ученик:

(име, фамилия)

(подпис)

Ръководител-консултант:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището)

ПРОЕКТ

4. Указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект

А. Съдържание на дипломния проект:

Оформяне на дипломния проект в следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия и специалност, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведение) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част - Формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използвана в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или за по-добра прегледност подредба. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

Б. Оформяне на дипломния проект

Формат: А4; Брой редове в стр.: 30; Брой на знаците: 60 знака в ред

Общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака

Шрифт: Times New Roman

5. Рецензия на дипломен проект

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Специалност	
Ръководител-консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на обяснителната записка.		
Спазване на изискванията за оформление на обяснителната записка		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....
..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпит чрез защита на дипломен проект - част по теория на професията.

.....20... г.
гр./с.....

Рецензент:
(име и фамилия)